

Hvorfor forlader dyrlæger kvægpraksis?

Vagter, manglende fleksibilitet og et arbejdsliv, der er svært at få til at hænge sammen. Det er blandt de vigtigste forklaringer, når dyrlæger overvejer at forlade kvægpraksis, viser en ny medlemsundersøgelse fra Faggruppe Kvæg og andre Produktionsdyr.

I flere år har der været fokus på rekruttering og fastholdelse i kvægpraksis. Mange praksisser oplever, at det er svært både at tiltrække nye kolleger og fastholde dem, der allerede er i faget.

For bedre at forstå årsagerne bag frafaldet gennemførte Faggruppe Kvæg og andre Produktionsdyr primo 2026 en medlemsundersøgelse blandt dyrlæger, der enten har forladt kvægpraksis eller overvejet at gøre det.

Målet var ikke at finde én enkelt forklaring, men at samle erfaringer fra dyrlægerne selv og undersøge, hvilke mønstre der går igen, hvilket kan bruges aktivt i arbejdet med at udvikle mere attraktive og bæredygtige arbejdspladser.

Ét problem – mange årsager

Et af de mest markante fund i undersøgelsen er, at frafald sjældent skyldes én enkelt faktor. De fleste respondenter peger på flere forhold samtidig, og der tegner sig et tydeligt billede af, at frafald opstår som et samspil mellem arbejdsvilkår, trivsel og faglige forhold.

Der er med andre ord ikke tale om enkelte »dårlige oplevelser«, men snarere om en gradvis ophobning af belastninger.

Arbejdsvilkår fylder mest

De hyppigst angivne årsager relaterer sig til arbejdets organisering. Mange peger især på:

- Vagtbelastning (60 %)
- Ledelse (60 %)
- Work-life balance og mulighederne for at få arbejdsliv og familieliv til at hænge sammen (50 %)
- Manglende fleksibilitet (40 %).

Særligt vagtarbejde og oplevelsen af manglende fleksibilitet går igen i mange besvarelser.

Flere beskriver en hverdag, hvor det er svært at få arbejdsliv og privatliv til at hænge sammen – og hvor mulighederne for tilpasning er begrænsede.

Ledelse nævnes også gentagende gange som en central faktor. For flere hænger udfordringer med arbejdstid og fleksibilitet tæt sammen med måden, hvordan arbejdet organiseres og prioriteres i praksis.

Familie og graviditet bliver et vendepunkt

Et gennemgående tema i flere besvarelser er, at arbejdet i kvægpraksis opleves som vanskeligt at forene med familieliv – særligt i perioder med små børn.

Flere beskriver, hvordan:

- Graviditet og barsel bliver et vendepunkt
- Tilbagevenden til praksis efter barsel opleves som vanskelig
- Vagtarbejde og lange arbejdsdage er svære at kombinere med familieliv.

For nogle opstår overvejelserne om at forlade praksis netop i forbindelse med stiftelse af familie. Andre beskriver, at de i en periode forsøger at få det til at fungere, men på sigt må erkende, at rammerne ikke er bæredygtige.

For mange handler det ikke kun om antallet af timer, men også om forudsigelighed og mulighed for indflydelse på egen arbejdstid i hverdagen. Flere peger på, at mere fleksible stillinger, større indflydelse på vagtbyrden og bedre muligheder for planlægning kunne have gjort det lettere at blive i praksis.

Arbejdsglæde forsvinder gradvist

Mange beskriver også faldende motivation og arbejdsglæde. Det handler blandt om:

- Manglende arbejdsglæde
- Faldende motivation
- Mangel på lystbetonede opgaver.

Besvarelserne peger dog på, at disse forhold sjældent står alene. Tværtimod optræder de typisk sammen med udfordringer i arbejdstid, fleksibilitet og arbejdspress. Motivation ser dermed i høj grad ud til at være en konsekvens af rammerne – ikke en uafhængig årsag til frafald.

Arbejdssikkerhed kan blive afgørende

Arbejdssikkerhed spiller en vigtig rolle for en mindre, men tydelig gruppe af respondenter. Her nævnes blandt andet arbejdsulykker, frygt for at komme til skade og utryghed ved håndtering af kreaturer som væsentlige årsager. I disse tilfælde beskrives ofte

et mere abrupt forløb, hvor én konkret hændelse får afgørende betydning for beslutningen om at stoppe. Undersøgelsen peger dermed på, at arbejdssikkerhed – selvom det ikke er den hyppigste årsag – kan være en væsentlig udløsende faktor for frafald.

Fagligt og etisk krydspres

Nogle respondenter fremhæver også et fagligt og etisk pres i hverdagen. Det handler blandt andet om:

- Samarbejde med landmænd
- Dyrevelfærd
- Frygt for kontrol og sanktioner.

For nogle skaber det en oplevelse af at stå i et krydspres mellem faglighed, lovgivning og praktiske hensyn i hverdagen. Dette pres bliver med tiden vanskeligt at håndtere og bidrager til overvejelser om at forlade praksis.

Løn – en del af helheden

Løn fremstår ikke som en selvstændig hovedårsag i undersøgelsen.

Til gengæld indgår den implicit i mange vurderinger af arbejdets samlede belastning. Flere besvarelser peger på, at det afgørende ikke er lønniveauet isoleret set, men forholdet mellem indsats og belønning – herunder arbejdstid, vagter og fleksibilitet.

Hvad får nogle til at blive?

Selvom undersøgelsen handler om frafald, peger mange besvarelser også på de forhold, der gør kvægpraksis til et attraktivt fag.

Særligt fremhæves:

- Frihed og selvstændighed i arbejdet
- Tætte relationer til landmænd og mulighed for at følge besætninger over tid
- Variation i arbejdsopgaver og en praktisk hverdag
- Fagligt ansvar og udviklingsmuligheder
- Et godt kollegialt miljø.

Disse forhold beskrives som nogle af de mest motiverende elementer i arbejdet som kvægdrylæge. Samtidig peger besvarelserne på, at netop disse styrker kan blive sårbare, hvis rammerne omkring arbejdet ikke understøtter dem.

Tre overordnede mønstre

På tværs af besvarelserne tegner der sig tre overordnede grupper:

1. **Dryrlæger presset af arbejdsvilkår**
– især vagter, arbejdstid og fleksibilitet
2. **Dryrlæger med faldende motivation og arbejdsglæde**
– ofte i kombination med faglige og ledelsesmæssige udfordringer
3. **Dryrlæger påvirket af arbejdssikkerhed**
– hvor konkrete hændelser spiller en central rolle

Mange beskriver elementer fra flere grupper samtidig, og undersøgelsen peger derfor på, at der ikke findes én enkelt årsag til at forlade kvægpraksis.

En fælles refleksion

Undersøgelsen bygger på erfaringer fra dryrlæger, der enten har forladt kvægpraksis eller overvejer at gøre det. Men flere af pointerne vil sandsynligvis være genkendelige – også for dem, der stadig arbejder i praksis.

Besvarelserne lægger blandt andet op til refleksion over:

- Hvordan arbejdet er organiseret,
- hvilke forventninger der møder den enkelte dryrlæge,
- og hvordan arbejdslivet kan hænge sammen i forskellige livsfaser.

Samtidig giver undersøgelsen andre dele af veterinærhvervet et indblik i de vilkår og overvejelser, som mange kvægdryrlæger står med i hverdagen.

Faggruppe Kvæg og andre Produktionsdyr håber, at undersøgelsen kan være med til at skabe en åben dialog om arbejdsvilkår i kvægpraksis og danne grundlag for initiativer, der kan styrke både rekruttering og fastholdelse fremover. ■

UNDERSØGELSENS RAMME

Undersøgelsen blev gennemført af Faggruppe Kvæg og andre Produktionsdyr i 2026 og rettede sig mod dryrlæger, der enten har forladt kvægpraksis eller overvejet at gøre det. Undersøgelsen blev initialt distribueret via relevante Facebook grupper – med opfordring til at dele den med tidligere kolleger, der ikke længere arbejder i kvægpraksis. I alt indgik 50 besvarelser.

Deltagerne blev bedt om at beskrive de forhold, der havde haft betydning for deres overvejelser om at stoppe, samt komme med forslag til, hvad der kunne have øget lysten til at blive i praksis. Respondenterne blev blandt andet spurgt ind til:

- Arbejdsvilkår, vagter og fleksibilitet
- Ledelse og organisering
- Arbejdsglæde og motivation
- Faglige udviklingsmuligheder
- Samarbejde med landmænd
- Dyrevelfærd og etiske dilemmaer
- Arbejdssikkerhed og risiko for skader
- Frygt for kontrol og sanktioner.

Spørgeskemaet var anonymt, og respondenterne blev ikke bedt om at angive, hvornår de eventuelt havde forladt kvægpraksis.